DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

15. september 2005 *

I sag C-140/04,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Hof van beroep te Antwerpen (Belgien) ved afgørelse af 11. marts 2004, indgået til Domstolen den 16. marts 2004, i sagen

United Antwerp Maritime Agencies NV

mod

Belgische Staat,

og

Seaport Terminals NV

mod

Belgische Staat,

United Antwerp Maritime Agencies NV,

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne K. Lenaerts, J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer), E. Juhász og M. Ilešič,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. april 2005,

efter at der er afgivet indlæg af:

— United Antwerp Maritime Agencies NV ved advocaat E. Gevers

— Seaport Terminals NV ved advocaten P. Hoogmartens og G. Huyghe

— den belgiske regering ved D. Haven, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved X. Lewis, som befuldmægtiget, bistået af advocaat F. Tuytschaever,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. april 2005,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 203, stk. 3, fjerde led, i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1, herefter »toldkodeksen«).

2 Anmodningen er blevet forelagt under en sag mellem Belgische Staat, rederiet United Antwerp Maritime Agencies NV (herefter »Unamar«) og stevedoreselskabet Seaport Terminals NV, nu Katoen Natie Terminals NV (herefter »Seaport Terminals«), angående spørgsmålet om betaling af en toldskyld, der er opstået som følge af unddragelse fra toldtilsyn af importafgiftspligtige varer.

Fællesskabsbestemmelser

Toldkodeksen

3 Toldkodeksens artikel 37 har følgende ordlyd:

»1. Varer, der føres ind i Fællesskabets toldområde, er straks ved indførslen undergivet toldtilsyn. De kan underkastes kontrol fra toldmyndighedernes side efter gældende bestemmelser.

2. De forbliver under tilsyn så længe det er nødvendigt for at fastslå deres toldmæssige status [...]«

4 Toldkodeksens artikel 38 bestemmer:

»1. Varer, der føres ind i Fællesskabets toldområde, skal omgående af den person, der foretager denne indførsel, og i givet fald, ad den af toldmyndighederne anviste vej og på den af disse myndigheder anviste måde befordres:

a) til det af toldmyndighederne anviste toldsted eller til et andet af disse myndigheder anvist eller godkendt sted

[...]

2. Enhver person, som overtager transporten af varerne, efter at de er blevet ført ind i Fællesskabets toldområde bl.a. efter omladning, hæfter for opfyldelsen af den i stk. 1 omhandlede forpligtelse.

[...]«

5 Toldkodeksens artikel 40 har følgende ordlyd:

»Varer, som efter artikel 38, stk. 1, litra a), ankommer til toldstedet eller til ethvert andet af toldmyndighederne anvist eller godkendt sted, frembydes for toldvæsenet af den person, der har ført varerne ind i Fællesskabets toldområde, eller i givet fald af den person, som overtager transporten af varerne, efter at de er blevet indført.«

6 I toldkodeksens artikel 43 hedder det:

»Varer, som frembydes for toldvæsenet efter artikel 40, skal gøres til genstand for en summarisk angivelse, jf. dog artikel 45.

Den summariske angivelse skal indgives, så snart varerne er frembudt. Toldmyndighederne kan dog sætte en frist for indgivelsen, der udløber senest den første arbejdsdag efter den dag, hvor varerne er blevet frembudt for toldvæsenet.«

7 Toldkodeksens artikel 44, stk. 2, bestemmer:

»Den summariske angivelse skal indgives

a) enten af den person, som har ført varerne ind i Fællesskabets toldområde, eller i givet fald af den person, som overtager transporten af varerne, efter at disse er blevet indført

b) eller af den person, i hvis navn de i litra a) omhandlede personer har handlet.«

8 Toldkodeksens artikel 46, stk. 1, foreskriver:

»Varerne kan kun med toldmyndighedernes tilladelse losses eller omlades fra det transportmiddel, hvorpå de befinder sig, og kun på steder anvist eller godkendt af disse myndigheder.

[...]«

9 Toldkodeksens artikel 50 bestemmer:

»Varer, der har været frembudt for toldvæsenet, og som afventer angivelse til toldmæssig bestemmelse eller anvendelse, har efter frembydelsen status som varer under midlertidig opbevaring. Sådanne varer benævnes i det følgende »varer under midlertidig opbevaring«.«

10 Toldkodeksens artikel 51 har følgende ordlyd:

»1. Varer under midlertidig opbevaring må kun befinde sig på steder, der er godkendt af toldmyndighederne, og på betingelser, som disse fastsætter.

2. Toldmyndighederne kan kræve, at ihændehaveren af varerne stiller sikkerhed for betaling af toldskyld, der måtte opstå i henhold til artikel 203 eller 204.«

11 Toldkodeksens artikel 53, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Toldmyndighederne kan for ihændehaverens regning og risiko lade de pågældende varer flytte til et særligt sted under deres tilsyn, indtil situationen er afklaret.«

12 Toldkodeksens artikel 203 bestemmer:

»1. Toldskyld ved indførsel opstår, når:

— en importafgiftspligtig vare unddrages toldtilsyn.

2. Toldskylden opstår på det tidspunkt, hvor varen unddrages toldtilsynet.

3. Debitorer er:

— den person, der har unddraget varen toldtilsyn

— de personer, der har medvirket til unddragelsen, og som vidste eller med rimelighed burde have vidst, at det drejede sig om en vare unddraget toldtilsyn

— de personer, der har erhvervet eller opbevaret den pågældende vare, og som på det tidspunkt, hvor de erhvervede eller modtog varen, vidste eller med rimelighed burde have vidst, at det drejede sig om en vare, der var unddraget toldtilsyn

— samt, i givet fald, den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring eller ved anvendelsen af den toldprocedure, som varen er undergivet.«

Forordning (EØF) nr. 2454/93

13 Artikel 183, stk. 1 og 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2454/93 af 2. juli 1993 om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 (EFT L 253, s. 1, herefter »gennemførelsesforordningen«) bestemmer:

»1. En summarisk angivelse skal være underskrevet af den person, som afgiver den.

2. Den summariske angivelse skal påtegnes af toldmyndighederne, som beholder den med henblik på at kontrollere, at de varer, den vedrører, angives til en toldmæssig bestemmelse eller anvendelse inden for de i kodeksens artikel 49 fastsatte frister.«

14 Gennemførelsesforordningens artikel 184 bestemmer:

»1. Indtil varer, der er omfattet af en summarisk angivelse, og som ikke er losset fra det transportmiddel, hvorpå de befinder sig, er angivet til en toldmæssig bestemmelse eller anvendelse, skal den i artikel 183, stk. 1, omhandlede person på toldmyndighedernes forlangende frembyde dem i deres helhed.

2. Efter losningen overføres opfyldelsen af forpligtelsen til på toldmyndighedernes forlangende at frembyde varerne i deres helhed uden videre til enhver person, som successivt har varerne i hænde for at flytte eller oplagre dem.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 I henhold til forelæggelsesafgørelsen foretog Unamar over for Antwerpens toldsted en summarisk angivelse af et parti cigaretter som ikke-fællesskabsvarer, hvilken angivelse blev valideret den 9. juni 1996. Den 18. juni 1996 lossede Seaport Terminals den container, der indeholdt det omhandlede parti, fra skibet M/S Cap Trafalgar, der havde transporteret de pågældende varer fra Paranagua (Brasilien) til Antwerpen. Seaport Terminals henstillede containeren på kajen, uden at der var

angivet en godkendt toldmæssig bestemmelse eller anvendelse for varerne. Den 19. juni 1996 blev det konstateret, at containeren var blevet stjålet dagen forinden, hvorfor den ikke længere kunne frembydes for toldmyndighederne.

16 På denne baggrund traf den belgiske told- og afgiftsforvaltning afgørelse om, at den omtvistede container var blevet ført ind i Den Europæiske Unions toldområde på ikke forskriftsmæssig måde, og at der derved var opstået en toldskyld ved indførsel.

17 Den 13. marts 1998 meddelte told- og afgiftsforvaltningen derfor henholdsvis Unamar og Seaport Terminals et betalingspålæg, hvorved hvert selskab blev afkrævet betaling af 785 555,04 EUR i told og punktafgifter med tillæg af rente og omkostninger.

18 Det følger også af forelæggelsesafgørelsen, at told- og afgiftsforvaltningen som retsgrundlag henviste til toldkodeksens artikel 202, stk. 1 og 3, og artikel 203 samt til gennemførelsesforordningens artikel 184, stk. 2, for så vidt angik Seaport Terminals.

19 Unamar og Seaport Terminals rejste indsigelse mod de betalingspålæg, de var blevet forelagt. Ved dom af 9. september 2002 forenede Rechtsbank van eerste aanleg te Antwerpen sagerne vedrørende de nævnte indsigelser og forkastede disse.

20 Unamar og Seaport Terminals indgav henholdsvis den 14. oktober 2002 og den 9. januar 2003 anke af denne dom til Hof van beroep te Antwerpen, der har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan en person betragtes som den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring (som omhandlet i artikel 203, stk. 3, sidste led, i EF-toldkodeksen, som fastsat ved [...] forordning [...] nr. 2913/92 [...], herefter »EF-toldkodeksen«), når den pågældende er den, der skal frembyde varerne for toldvæsenet (EF-toldkodeksens artikel 40), hvilket medfører, at han eller hans repræsentant skal indgive den summariske angivelse (EF-toldkodeksens artikel 44, stk. 2) og underskrive den (artikel 183, stk. 1, i gennemførelsesbestemmelserne til EF-toldkodeksen, som fastsat ved [...] forordning [...] nr. 2454/93 [...], herefter »gennemførelsesbestemmelserne til EF-toldkodeksen«) og skal frembyde varerne for toldmyndighederne, så længe de ikke er losset fra det transportmiddel, hvorpå de befinder sig, når de føres ind i Fællesskabet, og indtil det tidspunkt, hvor varerne har fået en toldmæssig bestemmelse?

2) Kan en person betragtes som den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring (som omhandlet i EF-toldkodeksens artikel 203, stk. 3, sidste led), når den pågældende efter losningen har varerne i hænde for at flytte eller opbevare dem, hvilket medfører, at han i henhold til EF-toldkodeksens artikel 51, stk. 2, og artikel 53, stk. 2, betragtes som ihændehaveren af varerne og dermed i henhold til artikel 184, stk. 2, i gennemførelsesbestemmelserne til EF-toldkodeksen er forpligtet til på forlangende at frembyde dem for toldmyndighederne i deres helhed?

3) Såfremt det første og det andet spørgsmål besvares bekræftende, kan de i spørgsmålene omhandlede personer da samtidig og i konsekvens heraf betragtes

som solidarisk hæftende debitorer for toldskylden, når det forudsættes, at de i det første og det andet spørgsmål omhandlede personer er forskellige personer (i det konkrete tilfælde henholdsvis repræsentanten for den skibsfartslinje, hvormed varerne er blevet ført ind i Fællesskabet, og den stevedorevirksomhed, der indestår for opbevaringen og flytningen af varerne på det lossested eller den havnekaj, der er anvist af toldyndighederne)?

4) Såfremt det tredje spørgsmål besvares bekræftende, vedbliver den person, der er omhandlet i det første spørgsmål, da med at være debitor, indtil det tidspunkt, hvor varerne får en toldbestemmelse, uanset den omstændighed, at varerne efter losningen fra det transportmiddel, hvormed de blev bragt ind i Fællesskabet, blev opbevaret eller flyttet af den person, der er omhandlet i det andet spørgsmål?

5) Såfremt det tredje spørgsmål besvares benægtende, skal den person, der er omhandlet i det første spørgsmål, da anses for at vedblive med at være tolddebitor indtil det tidspunkt, hvor varerne overtages af den person, der er omhandlet i det andet spørgsmål, og bliver den person, der er omhandlet i det andet spørgsmål, da først debitor fra det tidspunkt, hvor den pågældende indestår for opbevaringen eller flytningen af varerne?

6) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, og det andet spørgsmål besvares benægtende, skal den person, der er omhandlet i det første spørgsmål, da anses for at vedblive med at være debitor indtil det tidspunkt, hvor varerne overtages af den person, der er omhandlet i det andet spørgsmål, eller indtil det tidspunkt, hvor varerne har fået en toldbestemmelse?«

Om de præjudicielle spørgsmål

21 Med disse spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, skal fortolkes således, at »den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring eller ved anvendelsen af den toldprocedure, som varen er undergivet«, kan omfatte såvel den person, der skal frembyde varen for toldvæsenet som omhandlet i toldkodeksens artikel 40, som den person, der efter losningen af varerne har dem i hænde for at flytte eller opbevare dem. I bekræftende fald ønsker den forelæggende ret oplyst, om disse personer under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende kan anses for at hæfte solidarisk for toldskyldens betaling.

22 Med henblik på at besvare disse spørgsmål skal toldkodeksens og gennemførelsesforordningens bestemmelser vedrørende den procedure, der finder anvendelse for varer, der er ført ind i Fællesskabets toldområde, men som endnu ikke er angivet til en toldmæssig bestemmelse eller anvendelse, undersøges.

23 I henhold til toldkodeksens artikel 38, stk. 1, litra a), og stk. 2, skal varer, der føres ind i Fællesskabets toldområde, omgående af den person, der foretager denne indførsel, eller i givet fald af den person, som overtager transporten af varerne efter denne indførsel, befordres til det af toldmyndighederne anviste toldsted eller til et andet af disse myndigheder anvist eller godkendt sted. Ifølge kodeksens artikel 40 skal varerne frembydes for toldvæsenet af de samme personer.

24 I henhold til toldkodeksens artikel 43 skal varer, som frembydes for toldvæsenet efter nævnte artikel 40, gøres til genstand for en summarisk angivelse, som i princippet skal indgives, så snart varerne er frembudt. Det følger af toldkodeksens artikel 44, stk. 2, litra a) og b), at denne angivelse skal indgives enten af den person, som har ført varerne ind i Fællesskabets toldområde, eller i givet fald af den, som overtager transporten af varerne, efter at disse er blevet indført, eller af den person, i hvis navn de to førstnævnte personer har handlet.

25 Toldkodeksens artikel 50 bestemmer, at varer, der har været frembudt for toldvæsenet, og som afventer angivelse til toldmæssig bestemmelse eller anvendelse, efter frembydelsen har status som varer under midlertidig opbevaring.

26 Toldkodeksens artikel 46, stk. 1, bestemmer, at disse varer kun med toldmyndighedernes tilladelse kan losses fra det transportmiddel, hvorpå de befinder sig, og kun på steder anvist eller godkendt af disse myndigheder.

27 Ifølge toldkodeksens artikel 51, stk. 2, kan toldmyndighederne kræve, at ihændehaveren af varerne stiller sikkerhed for betaling af toldskyld, der måtte opstå i henhold til kodeksens artikel 203.

28 Det følger af toldkodeksens artikel 203, stk. 1, at toldskyld ved indførsel opstår på det tidspunkt, hvor en importafgiftspligtig vare unddrages toldtilsyn (jf. bl.a. dom af 20.1.2005, sag C-300/03, Honeywell Aerospace, Sml. I, s. 689, præmis 18). Ifølge Domstolens praksis omfatter unddragelse fra toldtilsyn enhver handling eller undladelse, som medfører, at den kompetente toldmyndighed hindres, også blot

midlertidigt, i at få adgang til en vare, der er undergivet toldmyndighedernes tilsyn, og i at gennemføre de kontrolforanstaltninger, som er omhandlet i toldkodeksens artikel 37, stk. 1 (jf. bl.a. Honeywell Aerospace-dommen, præmis 19).

29 I henhold til toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, påhviler toldskylden i et sådant tilfælde flere personkategorier, nemlig ud over bl.a. de personer, der har foretaget unddragelsen, i givet fald også »den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring«.

30 Som Domstolen har fastslået, har fællesskabslovgiver siden ikrafttrædelsen af toldkodeksen villet fastsætte udtømmende betingelser for fastlæggelse af, hvilke personer der er debitorer for toldskylden (dom af 23.9.2004, sag C-414/02, Spedition Ulustrans, Sml. I, s. 8633, præmis 39, og af 3.3.2005, sag C-195/03, Papismedov m.fl., Sml. I, s. 1667, præmis 38).

31 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at de i hovedsagen omtvistede varer er blevet frembudt for det kompetente toldsted og har været omfattet af en summarisk angivelse i afventen af angivelsen til toldmæssig bestemmelse eller anvendelse og derfor har status som varer under midlertidig opbevaring. Det er endvidere ubestridt, at varerne er unddraget toldtilsynet ved et tyveri, der fandt sted, efter at de var blevet losset fra skibet og henstillet på kajen af Seaport Terminals.

32 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om den person, der har frembudt den omtvistede vare for toldstedet som omhandlet i toldkodeksens artikel 40, samt den person, der efter losningen af varerne har dem i hænde for at flytte eller opbevare dem, i et sådant tilfælde kan anses for debitorer for toldskylden i deres egenskab af personer, som det påhviler at »opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring« i henhold til toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led.

33 Som Unamar og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber med rette har gjort gældende, er det, når en vare under midlertidig opbevaring er losset fra det transportmiddel, hvorpå den befandt sig, og oplagt i afventen af en toldmæssig bestemmelse eller anvendelse, ihændehaveren af varen, der er debitor for toldskylden i henhold til toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, på det tidspunkt, hvor varen unddrages toldtilsynet.

34 Hvad angår »de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring«, som omhandlet i toldkodeksens artikel 203, bestemmer gennemførelsesforordningens artikel 184, stk. 1, at den i forordningens artikel 183, stk. 1, omhandlede person, dvs. den person, der har underskrevet den summariske angivelse, på toldmyndighedernes forlangende skal frembyde varer, der er omfattet af en summarisk angivelse, og som ikke er losset fra det transportmiddel, hvorpå de befinder sig, i deres helhed. Forordningens artikel 184, stk. 2, bestemmer derimod, at »[e]fter losningen overføres opfyldelsen af [denne forpligtelse] uden videre til enhver person, som successivt har varerne i hænde for at flytte eller oplagre dem«.

35 Det fremgår af ordlyden af gennemførelsesforordningens artikel 184, at det afgørende kriterium ved fastlæggelsen af, hvilken person forpligtelsen til på

toldmyndighedernes forlangende at frembyde varer under midlertidig opbevaring påhviler i perioden efter losningen af varerne, er ihændehavelsen af varerne. Det er ihændehaveren, der opbevarer disse varer, og som er i stand til at frembyde dem på forlangende, da den person, der har underskrevet den summariske angivelse, på dette tidspunkt ikke længere har nogen fysisk kontrol over varerne.

36 Denne forpligtelse har til formål ved hjælp af ihændehaverkriteriet bedre at sikre toldmyndighedernes kontrol med varer under midlertidig opbevaring, som omhandlet i toldkodeksens artikel 37, stk. 1.

37 Denne fortolkning understøttes af toldkodeksens artikel 51, stk. 2, der bestemmer, at toldmyndighederne kan kræve, at »ihændehaveren« af varerne stiller sikkerhed for betaling af toldskyld, der måtte opstå i henhold til kodeksens artikel 203.

38 Hvad angår forpligtelsen til at angive varer under midlertidig opbevaring til en toldmæssig bestemmelse eller anvendelse inden for de frister, der er fastsat i toldkodeksens artikel 49, hvilken forpligtelse i givet fald påhviler klarereren, er denne ikke omfattet af bestemmelsen i kodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, der kun omfatter egentlige forpligtelser ved varernes midlertidige opbevaring.

39 Heraf følger, at den »person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring«, som omhandlet i toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, efter losningen af de pågældende varer er den person, der varetager opbevaringen af disse varer.

40 Toldkodeksens artikel 213, der bestemmer, at når der er flere debitorer for en og samme toldskyld, hæfter disse solidarisk for betalingen af denne skyld, skaber ikke tvivl om denne fortolkning, da det i en situation som den i hovedsagen foreliggende gælder, at den person, der har underskrevet den summariske angivelse, i modsætning til den person, der efter varens lodsning har den i hænde, ikke længere er forpligtet til at frembyde varen på toldmyndighedernes forlangende.

41 Henset til de ovennævnte betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at toldkodeksens artikel 203, stk. 3, fjerde led, skal fortolkes således, at »den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring eller ved anvendelsen af den toldprocedure, som varen er undergivet«, er den person, der efter losningen af varerne har dem i hænde for at flytte eller opbevare dem.

Sagens omkostninger

42 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 203, stk. 3, fjerde led, i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks skal fortolkes således, at »den person, som det påhviler at opfylde de forpligtelser, der opstår ved varens midlertidige opbevaring eller ved anvendelsen af den toldprocedure, som varen er undergivet«, er den person, der efter losningen af varerne har dem i hænde for at flytte eller opbevare dem.

Underskrifter